

BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA
Generalno tajništvo

Broj: 05-50-1-1840/11
Sarajevo, 30.11.2011. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMLJENO: 01.12.2011

Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
02-	50-1-16	-5	11

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BiH

- Dom naroda-

SARAJEVO

PREDMET: Odgovor na izaslaničko pitanje – dostavlja se

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 167. sjednici održanoj 23.11.2011. godine, utvrdilo je Odgovor na pitanje koje je postavio Krstan Simić, izaslanik u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.

U privitku prosjeđujemo Odgovor radi njegovog dostavljanja izaslaniku.

S poštovanjem,

GENERALNI TAJNIK
Zvonimir Kutleša

**БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
САВЈЕТ МИНИСТАРА**

Број: 05-50-1-1840/11
Сарајево, 23.11.2011. године

Господин Крстан Симић, делегат у Дому народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, на 5. сједници овог дома, одржаној 14.09.2011. године, поставио је слиједеће делегатско питање:

1. Зашто се ништа не предузима око отклањања извора дискриминације које је подвргнуто тренутно 24 000 пензионера из Републике Српске (било их је 38 000, у међувремену је преминуло 14 000) сходно налогу Европског суда за људска права у предмету Карановић против Босне и Херцеговине (захтјев број: 39462/03) с тим што је напријед наведени захтјев још наглашеније дат у пресуди истог суда Шекеровић и Пашалић против Босне и Херцеговине (захтјев број: 5920/04 и 67396/09)? Подвлачим да је и Дом за људска права, а и Уставни суд БиХ у неколико наврата утврдио постојање дискриминације, обавезао Федерацију БиХ да се овај извор дискриминације хитно отклони, али на том плану ништа није урађено.

На постављено питање Савјет министара Босне и Херцеговине је на ¹⁶⁷..... сједници одржаној ^{23.11.}..... 2011 године, утврдио слиједећи

ОДГОВОР

Област пензијског и инвалидског осигурања у Босни и Херцеговини је у искључивој надлежности ентитета, те ентитети, Федерација БиХ и Република Српска, исту област регулишу својим законима, тако да у Босни и Херцеговини егзистирају два система пензијског и инвалидског осигурања. Наиме, чланом III став 3. тачка а) Устава Босне и Херцеговине утврђено је да све владине функције и овлаштења која нису овим Уставом изричито повјерена институцијама Босне и

Херцеговине припадају ентитетима, односно да су те области у искључивој надлежности ентитета. Такође, у ставу 4. истог члана утврђена је координација и то тако да Предсједништво БиХ може одлучити да подстакне међуентитетску координацију у стварима које се не налазе у оквиру надлежности Босне и Херцеговине предвиђеним овим Уставом, изузев ако се у конкретном случају један ентитет томе успротиви.

Активности Министарства цивилних послова БиХ детерминисане су координирајућом улогом која произилази из члана 15. Закона о министарствима и другим органима управе БиХ („Службени гласник БиХ“, број: 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07 и 35/09). У склопу Министарства цивилних послова БиХ, као организациона јединица дјелује Сектор за рад, запошљавање, социјалну заштиту и пензије, а у оквиру тог Сектора, Одсек за социјалну заштиту и пензије. Поменути Одсек, у складу са Законом прописаном надлежношћу обавља послове координације у области пензијско-инвалидског осигурања са надлежним ентитетским тијелима, као и према међународним субјектима.

Министарство цивилних послова БиХ је координирало рјешавање овог међуентитетског проблема, те је у том смислу, дана 12.03.2008. године одржан и састанак ентитетских министара и директора ентитетских завода/фондова, надлежних за пензијско и инвалидско осигурање, а ради изналажења рјешења проблема међуентитетских односа у области пензијског и инвалидског осигурања због већ покренутих, као и евентуалних судских спорова, а исти се односе на исплату пензија остварених до 30.04.1992. године.

Сви присутни на овом састанку сложили су се са чињеницом да се проблем исплате пензија остварених до 30.04.1992. године не би требао рјешавати судским путем, те да је неопходно изнаћи релевантно рјешење истог, као и да све кориснике ових пензија треба ставити у исти правни положај.

На основу закључака са поменутог састанка формирана је Радна група експерата коју чине по два експерта, представника ентитетских министарстава надлежних за пензијско и инвалидско осигурање, по два експерта, представника ентитетских фондова/завода, надлежних за пензијско и инвалидско осигурање и један представник Министарства цивилних послова БиХ, који координира радом и састанцима ове радне групе.

У протеклом периоду, поменута Радна група експерата настојала је доћи до података о броју корисника пензија остварених до 30.04.1992. године, а којима пензије исплаћује Фонд пензијског и инвалидског осигурања Републике Српске, висини пензија по рјешењима и исплатним адресама, те броју повратника ове категорије у Федерацију БиХ. Радна група је кроз дијалог настојала приближити ставове и доћи до приједлога рјешења за проблем међуентитетских исплата пензија за пензионере који су остварили право на пензију до 30.04.1992. године.

На посљедњем састанку, који је одржан 30.11.2010. године, усвојен је закључак да представници ентитетских министарстава и фондова/завода надлежних за пензијско и инвалидско осигурање, што је прије могуће, организују састанак, наставе разговоре и покушају усагласити даље активности у циљу проналажења одговарајућег рјешења за уклањање разлика у поступању у односу на права из пензијског и инвалидског осигурања.

Поводом постављеног питања господина Симић Крстана, делегата у Дому народа Парламентарне скупштине БиХ ово министарство је затражило од ентитетских органа, надлежних за пензијско и инвалидско осигурање, информације у вези са активностима које проводе у циљу изналажења рјешења проблема међуентитетских односа у области пензијског и инвалидског осигурања, те отклањања извора дискриминације.

Федерално министарство рада и социјалне политике нас је информисало да је провођење наведених пресуда Европског суда за људска права у Стразбуру веома сложено питање, које нужно повлачи цијели низ координираних активности различитих органа и институција, како на нивоу државе Босне и Херцеговине, тако и на нивоу Федерације Босне и Херцеговине.

То министарство и Федерални завод за пензијско и инвалидско осигурање, у протеклом периоду, у складу са својим надлежностима, подузимали су значајне активности на извршењу предметних пресуда Европског суда за људска права у Стразбуру. При томе је битно истаћи да су споменути пресудама наложене двије врсте мјера, појединачне и генералне мјере.

Појединачне мјере подразумијевају подузимање одговарајућих активности Федералног завода за пензијско и инвалидско осигурање према конкретним апелантима. У том смислу је Федерални завод за пензијско и инвалидско осигурање у цијелости извршавао исте. Основ за доношење конкретних рјешења о праву биле су управо конкретне одлуке Европског суда за људска права у Стразбуру. Стога, у контексту постављеног делегатског питања и приложених документа (документације о одбацивању захтјева за преузимање на исплату код Федералног завода за пензијско и инвалидско осигурање, битно је указати да све до провођења генералних мјера, која подразумијевају измјену Закона о пензијском и инвалидском осигурању Федерални завод за мировинско и инвалидско осигурање нема законског основа за преузимање на исплату, изузев преузимања конкретних апеланата.

Извршење генералних мјера у односу на појединачне мјере, знатно је сложеније, јер подразумијева измјену постојећег законодавства из области пензијског и инвалидског осигурања у Федерацији Босне и Херцеговине. У том контексту Федерално министарство рада и социјалне политике дало је преглед активности подузетих на извршењу предметних пресуда, како слиједи:

Извршавајући Одлуку Европског суда за људска права у Стразбуру од 20.11.2007. године, у предмету Душко Карановић против Босне и Херцеговине и Рјешење о непровођењу Одлуке Дома за људска права ЦХ/02/9364 Душко Карановић против Босне и Херцеговине, које је донио Уставни суд Босне и Херцеговине на сједници од 13.12.2007. године. Влада Федерације Босне и Херцеговине је 16.07.2008. године донијела Акциони план за провођење генералних мјера ради превенције повреда људских права, како у предметном случају В. број: 667/2008. Такођер, 15.07.2008. године донесене су измјене и допуне наведеног Акционог плана, којим се Влада Федерације Босне и Херцеговине обвезала да ће у И кварталу 2009. године, покренути поступак измјене Закона о пензијском и инвалидском осигурању, како би се повратницима из Републике Српске у Федерацију БиХ, корисницима пензија остварених до априла 1992. године у Социјалистичкој Републици Босни и Херцеговини, омогућила исплата разлике између пензије коју примају и оне коју би примали у Федерацији БиХ, под условом да је иста већа.

Проводећи усвојени Акциони план, Влада Федерације Босне и Херцеговине је на 108. сједници од 08.07.2009. године, утврдила и у парламентарну процедуру, по хитном поступку, упутила Приједлог закона о допуни закона о пензијском и инвалидском осигурању, који је разматран на 24. редовној сједници Заступничког/Представничког дома Парламента Федерације Босне и Херцеговине одржаној 28.07.2009. године, али који није добио потребну подршку.

У међувремену, Уред заступника/агента Вијећа министара Босне и Херцеговине пред Европским судом за људска права Сарајево обавијестио је Премијера Федерације Босне и Херцеговине и Федерално министарство рада и социјалне политике о новим случајевима подношења истовјетних тужби-апликација Европском суду за људска права. Сугерисано је да Федерација БиХ хитно треба усвојити измјене Закона о пензијском и инвалидском осигурању којим би се повратницима из Републике Српске у Федерацију БиХ корисницима пензија до априла 1992. године у Социјалистичкој Републици Босни и Херцеговини, омогућила исплата разлике између пензије коју примају и оне коју би примали у Федерацији БиХ, под увјетом да је иста већа или алтернативно да испослуже доношење закона на државном нивоу којим ће се уредити исплата пензија за ову категорију.

Имајући у виду изнесено, као и чињеницу да активности подузете од стране Федерације БиХ за рјешавање предметног питања на државном нивоу, нису дале резултате, од стране Федералног министарства рада и социјалне политике, Уреда Владе ФБиХ за сарадњу и заступање пред Уставним судом Босне и Херцеговине и Федералног завода за пензијско и инвалидско осигурање заједнички је процијењена потреба за поновним покретањем процедуре измјена и допуна Закона о пензијском и инвалидском осигурању, у ком смислу је у 2010. години формулиран измјењени текст Преднацрта закона.

Предметни текст Преднацрта закона прошао је прописану процедуру у ком смислу су поновно прибављена мишљења кантона као и мишљења Федералног

министарства финансија/финанција, Федералног министарства правде и Уреда Владе Федерације Босне и Херцеговине за законодавство и усклађености са прописима Европске уније, након чега је актом Федералног министарства рада и социјалне политике број: 04-35/22-139/08 од 02.08.2010. године достављен Влади Федерације Босне и Херцеговине на разматрање и упућивање у даљу парламентарну процедуру. Влада Федерације Босне и Херцеговине није расправљала о достављеном Преднацрту закона.

Такођер, Федерално министарство рада и социјалне политике је информисало како је подузимало и друге активности које су имале за циљ проналажење рјешења за уклањање разлика у остваривању права из пензијског и инвалидског осигурања. У том смислу, код Министарства цивилних послова БиХ, покренута је иницијатива да се на нивоу Босне и Херцеговине и за област пензијског и инвалидског осигурање организира одговарајући облик сарадње ентитетских надлежних органа и тијела, какав већ постоји када је у питању здравство или образовање.

У међувремену извршење се додатно усложнило када је Европски суд за људска права у Стразбуру донио одлуку у предмету Шекеровић и Пашалић против Босне и Херцеговине Апп но. 5920/04 и 67396/09, а која се заснива на предходно наведеној одлуци Душко Карановић против Босне и Херцеговине, као и другим сличним одлукама које се односе на 19 пензионера, које су донијели бивши Дом за људска права и Уставни суд Босне и Херцеговине.

Федерално министарство рада и социјалне политике посебно је указало и на нове чињенице које се односе на предметну материју. Наиме, Уставни суд Босне и Херцеговине је, рјешавајући по апелацији госп. Милана Вукића, дана 09.02.2011. године донио Одлуку о допустивости и меритуму број: АП-759/08, којом је измијенио своју досадашњу праксу (утврђену, између осталих и у пресуди Карановић против Босне и Херцеговине) те установио да примјена Споразума о међусобним правима и обавезама у спровођењу пензијског и инвалидског осигурања („Службене новине Федерације БиХ“, број: 24/00) не доводи до дискриминације апеланата у уживању права на социјално осигурање из члана 9. Међународног пакта о економским, социјалним и културним правима, те је закључио да је апелација у односу на наводе о дискриминацији из члана ИИ/4 Устава Босне и Херцеговине и члана 14 Еуропске конвенције о људским правима а у вези са правом на социјално осигурање из члана 9. Међународног пакта о економским, социјалним и културним правима неоснована.

Дакле, пракса Уставног суда Босне и Херцеговине, која је кроз наведене пресуде (Карановић против Босне и Херцеговине, Пашалић и Шекеровић против Босне и Херцеговине) практично само потврђена, од стране Европског суда за људска права у Стразбуру, је промјењена.

Имајући у виду изнесено, Федерално министарство рада и социјалне политике истиче да је неупитан наставак активности и опредјељеност за провођење свих одлука Европског суда за људска права у Стразбуру. Међутим, како би се у случају

увођења реципрочних мјера, у смислу да се, по истом основу, тражи преузимање корисника у Фонд пензијског и инвалидског осигурања Републике Српске, предметно питање додатно закомплицирало, цијене да би, у циљу једнакоправног третирања и заштите људских права свих корисника пензија, који су то право остварили до 30.04.1992. године, најбоље рјешење за ову категорију пензионера било рјешавање овог питања на нивоу Босне и Херцеговине.

Министарство рада и борачко инвалидске заштите Републике Српске нас је обавијестило да су Споразумом о међусобним правима и обавезама у провођењу пензијског и инвалидског осигурања у Босни и Херцеговини, који је ступио је снагу 25. маја 2000. године, Јавни фонд за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске, Друштвени фонд за пензијско и инвалидско осигурање БиХ и Завод мировинског и инвалидског осигурања Мостар уредили, између осталог, и начин подјеле обавеза и одговорности у исплати пензија остварених до 30.4.1992. године у бившем јединственом Фонду ПИО БиХ, тако да одговорност за исплату тих пензија преузима Фонд који је вршио исплату пензије у моменту потписивања Споразума, а не онај Фонд гдје је уплаћиван допринос за пензијско и инвалидско осигурање, односно Фонд који је рјешењем признао право на пензију, без обзира на мјесто пребивалишта или боравка корисника пензије што је универзални принцип који се као такав примјењује у Европи и свијету. Каснији покушаји Фонда за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске да се овај дио Споразума редефинише нису дали резултате, јер није било сагласности осталих потписника.

Министарство рада и борачко инвалидске заштите Републике Српске даље наводи да је, с обзиром да од стране Федерације БиХ није било спремности за измјене Споразума, Фонд ПИО РС је 19.04.2005. године Основном суду Мостар поднио тужбу против Федералног завода ПИО/МИО Мостар којом је затражено да преузме и настави исплату за око 38.000 корисника пензије који су посљедњи пут били осигурани и остварили право на пензију до 30.04.1992. године на територији садашње Федерације БиХ, а пензију им исплаћује Фонд ПИО Републике Српске. Истовремено, тужбеним захтјевом је поред преузимања пензионера који су до 30.04.1992. године право остварили на подручју садашње Федерације БиХ, затражена је и исплата 21.614.386,00 КМ (почетна вриједност спора), као накнада штете коју је претрпио Фонд ПИО Републике Српске, исплаћујући пензију за ове кориснике од 01.01.2005. до 30.03.2005. године или 7.202.739 КМ мјесечно. Прецизирањем тужбеног захтјева током судског поступка у 2007. години, вриједност спора, уз законску камату, достигла је 175.587.316,13 КМ, које је Фонд ПИО потраживао ради накнаде штете, као надокнаду за пензије које је исплаћивао. У том временском периоду, а према подацима Електронског рачунског центра (ЕРЦ Зипо Сарајево), тих корисника тада је било 35.411.

Основни суд Мостар, као првостепени суд, је 20.11.2007. године одбио тужбу Фонда ПИО РС као неосновану, иако је тужилац у тужби и на три рочишта истицао принцип остваривања права према мјесту његовог стицања, потом дискриминацију која се врши према тим људима неисплаћивањем пензије путем Федералног завода. То је потврђивано и кроз пресуде Дома за људска права БиХ из 2003.године по

тужби пензионера: Анке Пашалић, Ђоке Кличковића и Душка Карановића и пресуде Уставног суда БиХ из 2007. године за: Драгосаву Вуковић, Милоја Илића, Млађена Шекеровића, Зору Буху.

Фонд ПИО РС је 19.12.2007. године на наведену пресуду Основног суда уложио жалбу Кантоналном/Жупанијском суду Мостар. У жалби, као и у каснијим допунама, Фонд ПИО РС је указивао на Одлуку Уставног суда БиХ о прихватљивости и меритуму за групу од четири пензионера од 27. јуна 2007. године, пресуду Европског суда за људска права у Стразбуру у предмету Душко Карановић против БиХ из 2007.године којом је суд пресудио у корист Душка Карановића, наложивши да он као предатни пензионер буде враћен на исплату код Федералног завода ПИО /МИО те обавезао Федерацију и Федерални завод да отклоне узроке дискриминације у остваривању права на пензију, што никада до данас, у овом дијелу, није реализовано. Поред тога, Фонд ПИО РС је 24.03.2008. године указао да је Анексом 4. Устава БиХ у члану ИИ тачка 2. који се односи на људска права и основне слободе изложене и у Европској конвенцији о заштити људских права и основних слобода која се примјењује директно у БиХ и да су наведени документи изнад закона домаћег права. И поред тога, Катонални/Жупанијски суд Мостар, је као другостепени суд пресудом од 08.04.2008. године одбио жалбу Фонда ПИО РС.

Врховни суд Федерације БиХ је 14.05.2009. године одбио ревизију коју је затражио Фонд ПИО РС је 14.05.2008. године.

У даљем поступку, Фонд ПИО РС је 10.08.2009. године Уставном суду БиХ поднио апелацију која је Одлуком од 25.03.2011. године одбачена уз издвојено мишљење председника Суда Миодрага Симовића о неслагању.

Према процјенама Фонда ПИО РС, дуг од 175.587.316,13 КМ по основу исплаћивања пензије овим корисницима, у међувремену је закључно са новембром 2010. године са затезном каматом, достигао износ од око 544 милиона КМ. Додатна отежавајућа околност у овом проблему и спору огледа се у томе да је дошло до драматичног смањења броја корисника који су право са 30.04.1992. године остварили на подручју садашње Федерације БиХ, а пензију примају на терет Фонда ПИО РС, будући да је у евиденцијама Фонда утврђено да је од 38.000 корисника на почетку, до данас остало живих 25.945 (увид у евиденцију обрачуна Фонда ПИО за октобар 2010. године). То значи да је у међувремену, од подизања тужбе до октобра 2010. године, умрло више од 12.000 тих корисника пензије, а нарочито много од 2007. године, од када се број тих пензионера са 35.866 смањило на садашњих 25.945. Ради се о старијој генерацији људи који су 1992. године били, просјечно 60-годишњаци или старији, а данас са 80-година живота и више.

Због недоследног извршења Одлуке Европског суда за људска права у Стразбуру у случају Карановић, у смислу неопходности промјена и прилагођавања законодавства, правила и норми за отклањања узрока дискриминације и кршења људских права Фонд ПИО РС је 07.12.2010. године Комитету министара Савјета

Европе за надгледање пресуда у Стразбуру, пријавио БиХ и ФБиХ због недоношења опште мјере којом ће се спријечити таква кршења. Нерјешавање овог проблема има и тешке финансијске посљедице по Фонд ПИО РС и Републику Српску од око 8,3 милиона КМ мјесечно (25.945 корисника по 320 КМ просјечне пензије).

Европски суд за људска права у Стразбуру је почетком марта 2011. године, пресудио у корист Анке Пашалић и Млађена Шекеровића, наложивши БиХ, ФБиХ и Федералном заводу ПИО/МИО да успостави исплату за ове кориснике који су право до априла 1992. године остварили на подручју садашње ФБиХ. Федерација БиХ и Федарелни Завод ПИО/МИО, у предмету Млађена Шекеровића, успоставили су поново исплату пензије, почев од јуна 2011. године, чиме је именованом престало право код Фонда ПИО РС. Ова као и ранија пресуда у случају Карановић потврђују принцип исплате пензије према мјесту њене зараде.

Фонд ПИО РС је 14.03.2011. године против БиХ, ФБиХ, ФЗПИО/МИО, поднио Суду БиХ посебну тужбу, којом тражи исплату 545 милиона КМ, као обештећење за исплаћене пензије за ове кориснике, у периоду 01.10.2004. године закључно са 30.11.2010. године. До данас овај суд о томе није одлучивао.